

Példázatok az Isten országáról

2. A BÚZA ÉS A KONKOLY

A magvető példázatát Máté evangéliuma 13. részében a búza és a konkoly példázata követi. „A mennyek országa ahhoz az emberhez hasonló, aki jó magot vetett a földjébe.” A Jézus példázatában szereplő ellenség azonban titokban konkolyt vetett a búzamazok közé. A szolgák szét akarják választani egymástól a konkolyt és a búzát, de a gazda figyelmezteti őket: várjanak az aratásig, addig hadd nőjön együtt a gabona és a gaz. Majd az aratáskor az aratók begyűjtik a búzát, a konkolyt pedig a tűzre vetik.

Római katolikusok és protestánsok évszázadokon keresztül úgy értették a példázatot, hogy az az egyház vegyes összetételéről szól, és arról, hogy a „tisza” egyház elérhetetlen – és Jézus tanítása szerint veszélyes – ideál. De vajon erről szól-e a példázat? A 19. századi német krisztológia minden eretneksége ellenére egy dolgot helyesen látott: Jézus tanításait és példázatait a *Sitz im Leben Jesu* (Jézus konkrét élethelyzete) nélkül nem szabad értelmezni. A búza és a konkoly példázata – a magvető példázatához hasonlóan – Jézus fellépéséhez kapcsolódik. *Jézus az, aki a jó magot veti* (ezt maga Jézus magyarázza el a tanítványoknak!), tehát megint ő a példázat középpontja. A szántóföld, ahova elveti a magot, és ahova az ellenség is elveti a konkolyt, nem az egyház, hanem *a világ*. Aki a példázatból az egyház vegyes természetét olvassa ki, az nem csak az Újszövetség gyülekezeti fegyelméssel kapcsolatos egyértelmű parancsának mond ellent, de a példázat egyik legegyszerűbb elemét is figyelmen kívül hagyja. Miről van tehát szó?

Keresztelő János meghirdette Isten országának küszöbönálló eljövételét. Hamarosan eljön az, aki nem csak vízzel, de Szentlélekkel és tűzzel keresztel. Kezében szórólapát van, és elválasztja egymástól a búzát és a pelyvát: a búzát a csűrbe takarítja, a pelyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel. A nagy elválasztás küszöbön áll – hirdette a Keresztelő –, az emberek pedig ámulva hallgatták, és bűnbánatot gyakorolva megkeresztelkedtek a Jordán vízében. És ekkor megjelent Jézus is a Jordánnál, János pedig meglátta benne az Isten Bárányát, aki elveszi a világ bűnét. János szolgálata ekkor kezdett „alábszállni”, hogy Jézusé felemelkedhessen. János felismerte, hogy valóban eljött a várva-várt Ország, és annak Királya, aki számára utat készített! Az eufória azonban nem tartott sokáig. A problémák fellege Jézus minden csodája és csodálatos tanítása ellenére sűrűsödni kezdett, míg végül magát Jánost is súlyos kétségek gyötörték. „Te vagy az Eljövendő, vagy mást várjunk?” A kétségek oka abban állt, hogy hiába mutatkozott meg Isten országa nagy erővel, jelekkel és csodákkal, az ellenséges erők is felsorakoztak, és láthatóan egyre dühösebben és egyre szervezettebben léptek fel a Krisztussal szemben. Hát hol van végre a szórólapát, mellyel a gonoszokat végleg kiirtja a világból? Mikor kezdi meg elválasztó munkáját? Ha eljött az Isten országa, akkor a sötétség erői miért szervezkedhetnek még mindig?

Jézus a példázattal akár Keresztelő Jánosnak is üzenhetett. A mennyek országának titka az, hogy az Ország még nem hozza el a szétválasztást! Még nem. Az Ország fiai a gonosz fiai között lesznek jelen, és bár azok majdnem megfojtják őket, Jézus követői túlélnek a megpróbáltatásokat. A világ még nem az Isten országáé. Isten országa gyermekei a világban vannak, de a világ még nem az övéké. Nem is az a feladatuk, hogy a világ fiait tűzzel-vassal térítsék (vagy üldözzék), mert azzal Isten országának is ártanának. A szétválasztás majd az aratáskor lesz. Ott mindenki a maga lojalitása alapján kapja örök sorsát: Jézus követői öröklék a mennyek országát, a gonosz fiai pedig az ördögnek és angyalainak készített örökkévaló tüzet, ahol lesz tehetetlen sírás és dühös fogcsikorgatás.

A példázat tehát arról szól, hogy a jelen világkorszakban nem válik kereszténnyé a világ. Az ellenség nem alszik, és mindig, mindenhol lesznek gyermekei, akik Isten országával ellentétes célokat és értékeket követnek. Legoptimistább forgatókönyveinkben se álmodjunk arról, hogy valaha az egész világ megtér. Jézus világos tanítása szerint a búza és a konkoly együtt nő az aratásig, vagyis a világ tele lesz nemhívókkal és az igazság ellenségeivel egészen az ítélet napjáig. Nem az egyház, hanem a világ összetétele lesz egyes ebben a korszakban, nem az egyházból, hanem a világból nem szabad kitépnünk a konkolyt. Amikor az egyház félreértette és magára alkalmazta ezt a példázatot, kétszeresen is hiteltelenné vált: mint egyház elveszítette szent mivoltát, mert nem gyakorolta a biblikus egyházfegyelmet, mint társadalmi csoport pedig eltévesztette küldetését, mert nem az evangélium, hanem a kard fegyverével küzdött. Pedig az egyháznak csak az ige kardja adatott, a másik kardot Isten az állam kezébe adta.